

INKLUZIVNA KULTURA ŠKOLE I IMPLEMENTACIJA SMJERNICA ZA RAD S UČENICIMA S TEŠKOĆAMA

ZAJEDNICA SE STVARA – U ZAJEDNICI

Inkluzivno obrazovanje temelji se na pravu kvalitetnoga obrazovanja za sve učenike. Da bi inkluzivna kultura škole dosegla što viši stupanj razvijenosti, pred učitelje, nastavnike i stručne suradnike stavljaju se dodatni zahtjevi. Stvaraju se promjene u obrazovnom sustavu kako bi sustav bio primjeren odgojno-obrazovnim potrebama svakoga učenika

Inkluzija kao smjer uključivanja djece s teškoćama u razvoj u redovni sustav odgoja i obrazovanja podrazumijeva uključivanje cijele zajednice zasnovane na suradnji, partnerstvu i dijeljenju odgovornosti. Inkluzivno obrazovanje temelji se na pravu kvalitetnoga obrazovanja za sve učenike. Da bi inkluzivna kultura škole dosegla što viši stupanj razvijenosti, pred učitelje, nastavnike i stručne suradnike stavljaju se dodatni zahtjevi. Stvaraju se promjene u obrazovnom sustavu kako bi sustav bio primjeren odgojno-obrazovnim potrebama svakoga učenika.

„ZAJEDNO U ZAJEDNICI“

Malen, ali važan doprinos u obrazovanju djece s teškoćama u razvoju učinjen je međuresornom suradnjom u gradu Velika Gorica i na području općina Kravarsko i Pokupsko transformacijom Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i otvaranjem prema lokalnoj zajednici uz program osnovne škole, poludnevnoga i cjelodnevnoga boravka i trajnoga smještaja, oslušujući potrebe lokalne zajednice. Centar je proširio svoju djelatnost i u pružatelja usluga u zajednici – na načelu integracije – te je time omogućena cjelovitija podrška inkluzivnom obrazovanju, pogotovo usmjerena na škole koje nemaju potpun stručni tim.

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica ustanova je koja djeluje kao Centar stručne podrške u zajednici i daje podršku osnovnim školama u inkluzivnom obrazovanju učenika s teškoćama. Kako Grad Velika Gorica ima naziv „Grad prijatelj djece“, tako među ostalim – u skladu sa sloganom iz kampanje „Zajedno u zajednici“ – nastojimo osigurati učenicima s teškoćama u razvoju cjelovit i kvalitetan odgoj i obrazovanje u redovnim osnovnim školama.

Osnovna škola Slavka Kolara jedina je škola u Kravarskom. Za svojih 170 učenika pruža podršku u odgojno-obrazovnom pogledu, kulturnu podršku i podršku roditeljstvu. Kao i u većini škola u Hrvatskoj, i u našoj školi povećan je broj učenika s teškoćama u razvoju. To stavlja izraziti pritisak na učitelje koji, kako sami navode, nisu tijekom profesionalnoga obrazovanja stekli odgovarajuća znanja kako bi ispravno znali odgovoriti na učeničke potrebe. Kroz proces cjeloživotnoga učenja, učitelji i stručni suradnici tragaju za novim znanjima, edukacijama i podrškom u radu.

PLODONOSNA MEĐURESORNA SURADNJA

Suradnja Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i Osnovne škole Slavka Kolara započela je u rujnu 2012. godine te je od tada do travnja 2021. u podršku bilo uključeno 16 učenika. Ta brojka možda nije velika, ali za tih 16 učenika pomoć i podrška bila je od životnog značenja.

Tijekom tog vremena edukacijski rehabilitatori Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica pružali su podršku Osnovnoj školi u

Klupko prijateljstva

NAPISALE
Marija Kirinić dipl. defektolog, učiteljica mentorica
Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i
Iva Kovačević, prof. pedagogije i informatologije
Osnovna škola Slavka Kolara, Kravarsko

Kravarskom u inkluzivnom uključivanju djece s teškoćama u razvoju suradnjom s ravnateljima, pedagoginjom škole te razrednim i predmetnim učiteljima. Provodili su opservaciju i procjenu odgojno-obrazovnih potreba djeteta/učenika, u suradnji s učiteljima donosili su plan podrške za učenike, pratili njegovo ostvarivanje, savjetovali učitelje, pružali podršku roditeljima, vodili radionice te promišljali o najprimjerenijem obliku školovanja za pojedinog učenika.

Tijekom praćenja edukacijskog rehabilitatora učenici uključeni u proces inkluzije imali su brojne dobrobiti. Djeca u inkluzivnom obrazovanju ostala su na školovanju u najbližem mjestu stanovanja, u obiteljskom okruženju bez potrebe za izdvajanjem u posebne uvjete obrazovanja. Razvijali smo bolje obrazovne vještine kod učenika kao i komunikacijske vještine. Učenici su postizali bolje ocjene iz jednoga ili više nastavnih predmeta. U učenika smo primijetili razvoj samopouzdanja i samopoštovanja, bolju socijalnu interakciju s vršnjacima, zadovoljstvo učenika, ali i roditelja i učitelja.

Čak i nakon gotovo deset godina suradnje, stalan interes škola s područja grada i županije za suradnjom ne izostaje. Podrška se nastavlja i trajat će dokle god bude potrebe za njom.

SMJERNICE ZA RAD S UČENICIMA S TEŠKOĆAMA

U sklopu te podrške razvio se projekt pod nazivom „Malen, a značajan“ prema priči naše sugrađanke Snježane Kirinić Grubić, sa svrhom da svi sudionici u projektu pridonesu ostvarivanju zadanoga zajedničkog cilja uzavajući različitosti.

Tijekom proteklih pet školskih godina edukacijski rehabilitatori / defektolozi – učitelji Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica te učitelji razredne i predmetne nastave, članovi stručne službe osnovnih škola Slavka Kolara i OŠ Pokupsko, zajednički s učenicima s teškoćama i bez teškoća u razvoju, tijekom

15 radionica poticali su i razvijali kreativnost, poštovanje i samopouzdanje, osjećaj pripadnosti, razumijevanje, prihvaćanje i uvažavanje. Radionice su uvrštene u godišnje planove i program rada škola sudionica u projektu.

U srpnju 2021. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavilo je dokument koji na jednom mjestu daje savjete i primjere rada s učenicima s teškoćama. Dokument detaljno opisuje teškoće navedene u Orijentacijskoj listi Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom školovanju učenika s teškoćama. Uz opis teškoća ponudene su i strategije podrške te primjeri individualiziranih kurikuluma, umjesto dosadašnjih individualiziranih odgojno-obrazovnih planova.

Ovim smjernicama dana je velika podrška inkluzivnom obrazovanju i svim učiteljima i stručnim suradnicima u neposrednom odgojno-obrazovnom radu. No, zahvaljujući izvrsnoj suradnji sa Centrom za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, u osnovnim školama u kojima se provodi projekt „Malen, a značajan“ ove su Smjernice samo osvijestile da u ovim malim školama inkluzija već živi i uspješno mijenja dječje živote nabolje. Zbog toga smo izrazito zahvalni.

RADIONICA „KLUPKO PRIJATELJSTVA“

Domaćin radionice iz programa „Klupko prijateljstva“ bio je Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica. Sudionici radionice bili su učenici šestih razreda OŠ Slavka Kolara iz Kravarskoga i Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, učiteljica hrvatskog jezika i učiteljica edukacijski rehabilitator / defektolog.

Svrha je radionice bila stvoriti „klupko prijateljstva“ – njegovanje prijateljstva, poticanje suradnje, timskoga rada, uvažavanje, učenje i njegovanje uljudenog ponašanja. Međupredmetne teme obuhvaćale su razvijanje slike o sebi, stvaranje uvjerenja da je svatko vrijedna i dobra osoba, razvijanje svijesti da je doprinos svakoga člana razredne zajednice dragocjen te povezivanje društvene norme i prihvaćenost.

Radionica se odvijala tako da je najprije trebalo složiti klupko prijateljstva. Učenici stoje u krugu te jedan drugome predaju klupko vune uz riječi „Primi ovo klupko prijateljstva“, na što svaki od njih odgovori „Hvala“. Kad svako dijete primi i drži jedan dio vune stvara se uzorak mreže. Učenicima se dočarava kako je svatko od nas u toj mreži prijateljstva izrazito važan, jer kada bi samo jedan kraj mreže netko ispustio, cijela bi se konstrukcija urušila. Klupko se ponovno namata korak po korak uz riječi „Hvala ti što si održao naše prijateljstvo“, na što dobije odgovor „Molim“.

Ako bismo u nekoliko riječi saželi rezultat vrjednovanja projekta, ta bi ocjena glasila: lijepo misli o prijateljstvu, izrada plakata u učionici, osmijeh na licima sudionika i prazni tanjuri nakon zajedničkog objeda.

INKLUZIVNA KULTURA ŠKOLE I IMPLEMENTACIJA SMJERNICA ZA RAD S UČENICIMA S TEŠKOĆAMA

ZAJEDNICA SE STVARA – U ZAJEDNICI

Inkluzivno obrazovanje temelji se na pravu kvalitetnoga obrazovanja za sve učenike. Da bi inkluzivna kultura škole dosegla što viši stupanj razvijenosti, pred učitelje, nastavnike i stručne suradnike stavljaju se dodatni zahtjevi. Stvaraju se promjene u obrazovnom sustavu kako bi sustav bio primjeren odgojno-obrazovnim potrebama svakoga učenika

NAPISALE

Marija Kirinić dipl.
defektolog, učiteljica
mentorica

Centar za odgoj i
obrazovanje Velika Gorica i

Iva Kovačević, prof.

pedagogije i informatologije

Osnovna škola Slavka

Kolara, Kravarsko

Inkluzija kao smjer uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redovni sustav odgoja i obrazovanja podrazumijeva uključivanje cijele zajednice zasnovane na suradnji, partnerstvu i dijeljenju odgovornosti. Inkluzivno obrazovanje temelji se na pravu kvalitetnoga obrazovanja za sve učenike. Da bi inkluzivna kultura škole dosegla što viši stupanj razvijenosti, pred učitelje, nastavnike i stručne suradnike stavljaju se dodatni zahtjevi. Stvaraju se promjene u obrazovnom sustavu kako bi sustav bio primjeren odgojno-obrazovnim potrebama svakoga učenika.

„ZAJEDNO U ZAJEDNICI”

Malen, ali važan doprinos u obrazovanju djece s teškoćama u razvoju učinjen je međuresornom suradnjom u gradu Velika Gorica i na području općina Kravarsko i Pokupsko transformacijom Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i otvaranjem prema lokalnoj zajednici uz program osnovne škole, poludnevnoga i cjelodnevnoga boravka i trajnoga smještaja, osluškujući potrebe lokalne zajednice. Centar je proširio svoju djelatnost i u pružatelja usluga u zajednici – na načelu integracije – te je time omogućena cjelovitija podrška inkluzivnom obrazovanju, pogotovo usmjerena na škole koje nemaju potpun stručni tim.

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica ustanova je koja djeluje kao Centar stručne podrške u zajednici i daje podršku osnovnim školama u inkluzivnom obrazovanju učenika s teškoćama. Kako Grad Velika Gorica ima naziv „Grad prijatelj djece”, tako među ostalim – u skladu sa sloganom iz kampanje „Zajedno u zajednici” – nastojimo osigurati učenicima s teškoćama u razvoju cjelovit i kvalitetan odgoj i obrazovanje u redovnim osnovnim školama.

Osnovna škola Slavka Kolara jedina je škola u Kravarskom. Za svojih 170 učenika pruža podršku u odgojno-obrazovnom pogledu, kulturnu podršku i podršku roditeljstvu. Kao i u većini škola u Hrvatskoj, i u našoj školi povećan je broj učenika s teškoćama u razvoju. To stavlja izraziti pritisak na učitelje koji, kako sami navode, nisu tijekom profesionalnoga obrazovanja stekli odgovarajuća znanja kako bi ispravno znali odgovoriti na učeničke potrebe. Kroz proces cjeloživotnoga učenja, učitelji i stručni suradnici tragaju za novim znanjima, edukacijama i podrškom u radu.

PLODONOSNA MEĐURESORNA SURADNJA

Suradnja Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i Osnovne škole Slavka Kolara započela je u rujnu 2012. godine te je od tada do travnja 2021. u podršku bilo uključeno 16 učenika. Ta brojka možda nije velika, ali za tih 16 učenika pomoć i podrška bila je od životnog značenja.

Tijekom tog vremena edukacijski rehabilitatori Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica pružali su podršku Osnovnoj školi u

Kravarskom u inkluzivnom uključivanju djece s teškoćama u razvoju suradnjom s ravnateljem, pedagoginjom škole te razrednim i predmetnim učiteljima. Provodili su opservaciju i procjenu odgojno-obrazovnih potreba djeteta/učenika, u suradnji s učiteljima donosili su plan podrške za učenike, pratili njegovo ostvarivanje, savjetovali učitelje, pružali podršku roditeljima, vodili radionice te promišljali o najprimjerenijem obliku školovanja za pojedinog učenika.

Tijekom praćenja edukacijskog rehabilitatora učenici uključeni u proces inkluzije imali su brojne dobrobiti. Djeca u inkluzivnom obrazovanju ostala su na školovanju u najbližem mjestu stanovanja, u obiteljskom okružju bez potrebe za izdvajanjem u posebne uvjete obrazovanja. Razvijali smo bolje obrazovne vještine kod učenika kao i komunikacijske vještine. Učenici su postizali bolje ocjene iz jednoga ili više nastavnih predmeta. U učenika smo primijetili razvoj samopouzdanja i samopoštovanja, bolju socijalnu interakciju s vršnjacima, zadovoljstvo učenika, ali i roditelja i učitelja.

Čak i nakon gotovo deset godina suradnje, stalan interes škola s područja grada i županije za suradnjom ne izostaje. Podrška se nastavlja i trajat će dokle god bude potrebe za njom.

SMJERNICE ZA RAD S UČENICIMA S TEŠKOĆAMA

U sklopu te podrške razvio se projekt pod nazivom „Malen, a značajan” prema priči naše sugrađanke Snježane Kirinić Grubić, sa svrhom da svi sudionici u projektu pridonesu ostvarivanju zadanoga zajedničkog cilja uvažavajući različitosti.

Tijekom proteklih pet školskih godina edukacijski rehabilitatori / defektolozi – učitelji Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica te učitelji razredne i predmetne nastave, članovi stručne službe osnovnih škola Slavka Kolara i OŠ Pokupsko, zajednički s učenicima s teškoćama i bez teškoća u razvoju, tijekom

15 radionica poticali su i razvijali kreativnost, poštovanje i samopouzdanje, osjećaj pripadnosti, razumijevanje, prihvaćanje i uvažavanje. Radionice su uvrštene u godišnje planove i program rada škola sudionica u projektu.

U srpnju 2021. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavilo je dokument koji na jednom mjestu daje savjete i primjere rada s učenicima s teškoćama. Dokument detaljno opisuje teškoće navedene u Orijentacijskoj listi Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom školovanju učenika s teškoćama. Uz opis teškoća ponuđene su i strategije podrške te primjeri Individualiziranih kurikuluma, umjesto dosadašnjih individualiziranih odgojno-obrazovnih planova.

Ovim smjernicama dana je velika podrška inkluzivnom obrazovanju i svim učiteljima i stručnim suradnicima u neposrednom odgojno-obrazovnom radu. No, zahvaljujući izvrsnoj suradnji sa Centrom za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, u osnovnim školama u kojima se provodi projekt „Malen, a značajan” ove su Smjernice samo osvijestile da u ovim malim školama inkluzija već živi i uspješno mijenja dječje živote nabolje. Zbog toga smo izrazito zahvalni.

RADIONICA „KLUPKO PRIJATELJSTVA”

Domaćin radionice iz programa „Klupko prijateljstva” bio je Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica. Sudionici radionice bili su učenici šestih razreda OŠ Slavka Kolara iz Kravarskoga i Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, učiteljica hrvatskog jezika i učiteljica edukacijski rehabilitator / defektolog.

Svrha je radionice bila stvoriti „klupko prijateljstva” – njegovanje prijateljstva, poticanje suradnje, timskoga rada, uvažavanje, učenje i njegovanje uljuđenog ponašanja. Međupredmetne teme obuhvaćale su razvijanje slike o sebi, stvaranje uvjerenja da je svatko vrijedna i dobra osoba, razvijanje svijesti da je doprinos svakoga člana razredne zajednice dragocjen te povezivanje društvene norme i prihvaćenost.

Radionica se odvijala tako da je najprije trebalo složiti klupko prijateljstva. Učenici stoje u krugu te jedan drugome predaju klupko vune uz riječi „Primi ovo klupko prijateljstva”, na što svaki od njih odgovori „Hvala”. Kad svako dijete primi i drži jedan dio vune stvara se uzorak mreže. Učenicima se dočarava kako je svatko od nas u toj mreži prijateljstva izrazito važan, jer kada bi samo jedan kraj mreže netko ispustio, cijela bi se konstrukcija urušila. Klupko se ponovno namata korak po korak uz riječi „Hvala ti što si održao naše prijateljstvo”, na što dobije odgovor „Molim”.

Ako bismo u nekoliko riječi saželi rezultat vrjednovanja projekta, ta bi ocjena glasila: lijepe misli o prijateljstvu, izrada plakata u učionici, osmijeh na licima sudionika i prazni tanjuri nakon zajedničkog objeda.